



STORTINGET

Innst. 272 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Dokument 8:87 S (2022–2023)

Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ane Breivik og Ingvild Wettrhus Thorsvik om opprydding etter ulovlig bøtesoning, samt en utredning av ordningen

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen utrede hvorvidt vilkåret i straffeprosessloven § 456 om «allmenne hensyn» fungerer etter lovgivers hensikt, og om det bør endres, for eksempel etter modell fra Sverige.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at det avdekkes hvem som har sonet ulovlig som følge av politidistriktenes feilpraktisering i saker om bøtesoning, og sikre at disse blir fulgt opp.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kamzy Gunaratnam, Odd Harald Hovland og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss og Sveinung Stensland, fra Senterpartiet, Ivar B. Prestbakmo og Else Marie Rødby, fra Fremskrittspartiet,

lederen Per-Willy Amundsen og Tor André Johnsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, og fra Venstre, Ingvild Wettrhus Thorsvik, viser til Dokument 8:87 S (2022–2023) om opprydding etter ulovlig bøtesoning, samt en utredning av ordningen. Komiteen viser også til svarbrev fra justis- og beredskapsministeren av 15. februar 2023 som er vedlagt innstillingen.

Komiteen viser til representantforslaget, der forslagsstillerne henviser til at Riksadvokaten i oktober 2022 fant det nødvendig å pålegge tiltak for å sikre at straffeprosessloven § 56 annet ledd etterleves, herunder enkelte strakstiltak. Komiteen er kjent med at bakgrunnen for Riksadvokatens beslutning var opplysninger som framkom i en kartlegging av gjeldende praksis for behandling av saker om bøtesoning i politidistriktene, gjennomført av de regionale statsadvokatembetene.

Komiteen viser til at kartleggingen avdekket at slike saker i stor utstrekning har blitt oversendt Kriminalomsorgen for fullbyrding av fengselsstraff uten at sakene er behandlet i samsvar med kravene i straffeprosessloven § 456.

Når det gjelder forslaget om kartlegging og oppfølging av den mangelfulle praksisen i saker om bøtesoning, viser komiteen til at ett av strakstiltakene som Riksadvokaten iverksatte, var at statsadvokatene ble bedt om å undersøke og redegjøre for både hvor lenge eventuell mangelfull praksis har gjort seg gjeldende i de ulike politidistriktene, og hvor mange bøtelagte personer som har blitt innkalt til soning av subsidiær fengselsstraff i perioden 1. oktober 2015 til 20. oktober 2022.

Komiteen viser til at dagens ordning og regler ble grundig utredet, vurdert og begrunnet i forbindelse med Stortingets behandling av ny straffelov i 2005.

Komiteen mener det er alvorlig at ordningen har blitt praktisert feil ved at det i mange tilfeller ikke har blitt gjort noen realitetsvurdering av vilkårene for fullbyrding av subsidiær fengselsstraff, og at avgjørelsen har blitt tatt av andre enn påtalemyndighet. Komiteen noterer seg at Riksadvokaten nå har tatt grep for å sikre at praktiseringen skjer i henhold til loven, jf. brevet fra statsråden.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet, viser til statsrådets svarbrev av 15. februar 2023. Som det fremgår av brevet, er problemstillingene som danner grunnlaget for det foreliggende representantforslaget, allerede fulgt opp av de relevante aktørene i straffesakskjeden. Riksadvokaten har forsikret om at embetet vil samarbeide med kriminalomsorgen og Politidirektoratet om oppfølging av berørte personer, og statsråden vil se til at Statens sivilrettsforvaltning vil følge opp og prioritere disse sakene. Flertallet mener dette i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til de berørte personer. Flertallet er videre enig i statsrådets vurdering av at en evaluering av ordningen bør foretas som ledd i et større lovarbeid, og at det ikke er riktig å vurdere alternative modeller nå. Flertallet vil følgelig ikke støtte representantforslaget.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre viser til at etter en gjennomgang fra Riksadvokatembetet ble det avdekket at flere mennesker har sonet fengselsstraff på uriktig grunnlag. Riksadvokaten slo fast at reglene om bøtesoning har vært feilpraktisert i stor utstrekning ved at sakene ikke har blitt behandlet i samsvar med lovverket. Dels fordi det ikke har blitt gjort noen vurdering av de materielle vilkårene i loven og dels fordi beslutningene har blitt tatt av politipersoner uten personell kompetanse.

Disse medlemmer viser til at Riksadvokaten, som følge av gjennomgangen, beordret flere strakstiltak som innebar at flere mennesker ble løslatt fra fengsel umiddelbart, samt en gjennomgang av allerede sendte soningsanmodninger som ikke var fullbyrdet, og at statsadvokatene måtte forsikre seg om at politidistriktenes rutiner for fullbyrdelse av subsidiær fengselsstraff oppfyller lovens krav.

Disse medlemmer mener at alvorlige systematiske feil tilsier at staten ikke bare kan sitte og vente på at den enkelte finner ut at man har fått sine rettigheter krenket og kommer med krav som en følge av det. Disse medlemmer er glade for at justis- og beredskapsministeren i sitt svarbrev er enig i at det som har skjedd, er klart ulovlig.

Disse medlemmer viser til at etter at dette representantforslaget ble fremmet, har Riksadvokaten besluttet at påtalemyndigheten skal kontakte alle bøtelagte personer som det antas er berørt av feilpraksisen, slik at disse kan orienteres om situasjonen og deres rettigheter. Disse medlemmer mener at dette er riktig og bra.

Disse medlemmer understreker viktigheten av at samtlige som har blitt utsatt for den ulovlige praksisen, nås med informasjon om sine rettigheter og muligheten til å kreve erstatning.

Disse medlemmer viser til at straffeprosessloven § 456 andre ledd bestemmer at subsidiær fengselsstraff skal fullbyrdes når den bøtelagte enten «har evne til å betale boten», eller når «allmenne hensyn» tilsier det. Disse medlemmer viser til at for dem som ikke kan betale en bot på grunn av dårlig økonomi, vil bare det andre alternativet kunne være aktuelt. Disse medlemmer mener at det er svært uheldig at bøtelagte personer med svak økonomi risikerer soning, mens personer som får den strengere straffen ubetinget fengsel, slipper soning om hen ikke begår nye lovbrudd eller bryter eventuelle vilkår.

Disse medlemmer viser til at i Sverige utmåles ikke subsidiær fengselsstraff samtidig med bøtestraffen. Hvis en bot ikke lar seg inndrive, beslutter domstolen om subsidiær fengselsstraff skal ilegges, og i tilfelle hvor lang den skal være. Disse medlemmer viser til at Straffelovkommisjonen ved behandlingen av straffeloven 2005 foreslo at myndigheten til å beslutte fullbyrding av subsidiær fengselsstraff for ubetalte bøter skulle legges til domstolene.

Disse medlemmer viser til at dersom den bøtelagte ikke betaler boten frivillig, skal boten i utgangspunktet inndrives. Først etter at inndrivelse forgjeves er forsøkt, er det adgang til å fullbyrde den subsidiære fengselsstraffen. Disse medlemmer viser til at i høringen til straffeloven av 2005 argumenterte Statens innkrevingsentral med at ordningen med bøtesoning var effektiv, og at av 12 000 soningsinnkallinger ble 77 pst. betalt før soningen var fullført. Disse medlemmer mener at fordi soningsinnkalling først sendes ut etter at Statens innkrevingsentral har mislyktes i å finne midler å inndrive, er det grunn til å spørre hvordan den bøtelagte etter dette har skaffet midler til veie. Det vises til at enkelte midler er beslagsfrie, blant annet av hensyn til forsørgerbyrde mv.

Disse medlemmer viser til at enkelte jurister stiller spørsmål ved om praksisen med bøtesoning kan innebære en krenkelse av EMK artikkel 5. Det vises til brev fra advokat Gulichsen og advokat Rønning til Riksadvokaten, hvor de skriver at EMK artikkel 5 begrenser norske myndigheters kompetanse til å fatte beslutninger om fullbyrdelse av subsidiær fengselsstraff der slik fullbyrdelse er begrunnet i inndrivelseshensyn. De skri-

ver videre at dersom det skal vektlegges andre hensyn enn inndrivelse, herunder den subsidiære fengselsstraffens preventive virkning, må slik frihetsberøvelse ilegges av en domstol.

Disse medlemmer mener at utviklingen går i retning av at bøtestraff har blitt en bakvei til fengselsstraff, som rammer dem uten betalingsevne. Disse medlemmer er enige i uttalelse fra Straffelovkommissjonen i forbindelse med arbeidet med straffeloven om at ingen som utgangspunkt skal måtte sone på grunn av manglende betalingsevne.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvorvidt vilkåret i straffeprosessloven § 456 om 'allmenne hensyn' fungerer etter lovgivers hensikt, og om det bør endres, for eksempel etter modell fra Sverige.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utrede hvorvidt vilkåret i straffeprosessloven § 456 om «allmenne hensyn» funge-

rer etter lovgivers hensikt, og om det bør endres, for eksempel etter modell fra Sverige.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:87 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ane Breivik og Ingvild Wettrhus Thorsvik om opprydding etter ulovlig bøtesoning, samt en utredning av ordningen – vedtas ikke.

Oslo, i justiskomiteen, den 28. mars 2023

Per-Willy Amundsen

leder

Else Marie Rødby

ordfører



DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref.
TH/tfo

Vår ref.
23/403 - ABR

Dato
15.02.2023

Dokument 8:87 S (2022–2023) – Representantforslag om opprydding etter ulovlig bøtesoning, samt en utredning av ordningen

Jeg viser til brev 19. januar 2023, der justiskomiteen ber om departementets uttalelse i forbindelse med behandlingen av Dokument 8:87 S (2022–2023).

Til forslaget om å *utrede* hvorvidt vilkåret i straffeprosessloven § 456 om «allmenne hensyn» fungerer etter lovgivers hensikt, og om det bør endres, for eksempel etter modell fra Sverige, vil jeg bemerke:

Når noen over 18 år ilegges bot, fastsettes en subsidiær fengselsstraff fra 1 til 120 dager, jf. straffeloven § 55. Bot som ikke betales eller lar seg inndrive ved lønnstrekk eller annen tvangsfullbyrding, skal fullbyrdes ved soning av den subsidiære fengselsstraffen («bøtesoning») når den botlagte enten «har evne til å betale boten», eller når «allmenne hensyn tilsier det», jf. straffeprosessloven § 456 andre ledd første punktum. Vedtak om bøtesoning treffes av «politiet», jf. andre ledd andre punktum. Med dette menes påtalemyndigheten i politiet.

Formålet med den subsidiære fengselsstraffen er først og fremst å gi botlagte et tilstrekkelig motiv til å betale boten. Den subsidiære fengselsstraffen har vært ansett som et «nødvendig ris bak speilet for at bot skal være en effektiv sanksjon», se Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) punkt 23.5.6 side 314–315. Fengselsstraffen «virker stimulerende på betalingsviljen» (punkt 23.5.6 side 313) og har «funksjon som betalingspress» (punkt 30.1 side 452).

De alternative vilkårene «botlagte har evne til å betale boten» og «allmenne hensyn tilsier det» i straffeprosessloven § 456 ble vedtatt sammen med straffelovens alminnelige del i 2005 og trådte i kraft 1. oktober 2015. Forut for disse endringene var det ingen slike vilkår for fullbyrding av subsidiær fengselsstraff etter straffeloven 1902 § 28 første ledd og dagjeldende straffeprosesslov § 456 andre ledd.

Bakgrunnen for endringene var et forslag fra Straffelovkommisjonen, som bygget på at den som beviselig mangler betalingsevne, vanligvis ikke bør settes i fengsel for å sone bøtestraff, se Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) punkt 1.4 side 29 og punkt 23.5.6 side 312 og 314–315. I tråd med kommisjonens forslag ble det likevel åpnet for fullbyrding av den subsidiære fengselsstraffen også når «allmenne hensyn» tilsier bøtesoning. Vilkåret tar «i første rekke sikte på personer som ikke er betalingsdyktige, men som av preventive grunner likevel bør ilegges en subsidiær fengselsstraff» (punkt 30.4 side 493). Slik fullbyrding kan for eksempel være aktuelt overfor en «tilbakefallsforbryter som flere ganger er ilagt bot, uten å ha evne til å betale boten». Prevensjonshensynet kan da gjøre seg gjeldende, og et annet utfall enn bøtesoning kan virke støtende på den alminnelige rettsfølelse, se proposisjonen punkt 23.5.6 side 312 og punkt 30.4 side 493.

Ved vurderingen av om «allmenne hensyn» tilsier bøtesoning skal det ifølge forarbeidene «i betydelig grad» ses hen til den «domfeltes sosiale situasjon» og «lovbruddets karakter». For eksempel bør en «sterk narkotikaavhengig lovbrøyer som er botlagt for et naskeri for å skaffe penger til narkotika [...] lettere måtte sone den subsidiære straffen enn en sterk narkotikaavhengig lovbrøyer som er botlagt for bruken av narkotika». Det bør også kunne legges vekt på «de overveielser som førte til at bot ble valgt som reaksjon i den grad de er kjent», se proposisjonen punkt 30.4 side 493.

Den gjeldende bestemmelsen gir følgelig rom for å utøve skjønn, slik at urimelige resultater kan unngås i praksis. Dette er også noe jeg påpekte i mitt svar 4. januar 2023 på spørsmål nr. 801 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland.

Som nevnt i representantforslaget har ordningen blitt praktisert feil ved at det i mange tilfeller ikke har blitt gjort noen realitetsvurdering av vilkårene for fullbyrding av subsidiær fengselsstraff, og at avgjørelsen har blitt tatt av andre enn påtalemyndigheten, se nærmere riksadvokatens brev 20. oktober 2022 og 27. januar 2023. Slik jeg ser det, er det imidlertid ikke lovens vilkår som er problemet når det gjelder denne feilpraktiseringen. Dette ga jeg også uttrykk for i mitt svar 31. oktober 2022 på spørsmål nr. 207 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik. Etter min vurdering kan de gjeldende reglene praktiseres slik at urimelige følger unngås i enkeltsaker. At feilpraktiseringen nå er oppdaget og at det er iverksatt tiltak – både for å reparere feilene og ikke minst unngå at dette gjentas – er det sentrale. Dette påvirker også mitt syn på utredningsbehovet.

Riksadvokatens brev og den etterfølgende debatten har likevel rettet søkelyset mot spørsmålet om hvilken myndighet som skal kunne beslutte subsidiær fengselsstraff og fullbyrding av denne. Etter gjeldende regler skal påtalemyndigheten ta stilling til om den subsidiære fengselsstraffen skal fullbyrdes. På avgjørelsestidspunktet har da allerede en domstol, eventuelt påtalemyndigheten selv ved forelegg eller forenklet forelegg, ilagt bot og fastsatt en subsidiær fengselsstraff, jf. straffeloven § 55. Straffelovkommisjonen hadde anbefalt en modell etter mønster av svensk rett. Etter kommisjonens forslag skulle ikke subsidiær fengselsstraff fastsettes ved ileggning av bot. I stedet skulle retten, etter at inndrivning av boten hadde vist seg umulig, ta stilling til om subsidiær fengselsstraff skulle fastsettes. Kommisjonens forslag ble på dette punkt ikke fulgt opp. Departementet la «stor vekt på at et flertall av høringsinstansene» var imot forslaget, og viste til at «[h]ovedinnvendingen synes å være en forventet svekkelse av det press som legges på den botlagte for å oppfylle boten», se Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) punkt 23.5.6 side 313–314. Videre ble det blant annet påpekt at forslaget antagelig ville belaste rettsapparatet med et ikke ubetydelig antall saker. Justiskomiteen var enig i dette, og bemerket at det er «et betydelig behov for å ytterligere effektivisere straffesakskjeden» og at man derfor ikke bør «innføre ordninger som bidrar til en uhensiktsmessig byråkratisering», se Innst. O. nr. 72 (2004–2005) punkt 22.4.2 side 80.

Selv om beslutningen om fullbyrding av den ilagte subsidiære fengselsstraffen ikke treffes av domstolen i dag, kan uenighet mellom den botlagte og påtalemyndigheten om betalingsevne prøves i domstolen etter straffeprosessloven § 462, se proposisjonen punkt 23.5.6 side 314 og punkt 30.4 side 493, og kommentarene til straffeloven § 55 i Magnus Matningsdal, Straffeloven 2005 – lovkommentar. Vedtak om å fullbyrde den subsidiære fengselsstraffen kan dessuten påklages til overordnet påtalemyndighet, og saken vil kunne bringes inn for Sivilombudet, se proposisjonen side 314.

Når påtalemyndigheten har truffet vedtak om fullbyrding av den subsidiære straffen etter straffeprosessloven § 456, kan den gjennomføres som bøteteneste etter reglene i straffegjennomføringsloven § 16 b, jf. § 10 fjerde ledd. Bøtetenesten har som formål å gi botlagte personer som mangler betalingsevne, mulighet til å gjøre opp for seg gjennom samfunnsnyttig tjeneste i stedet for ved soning av fengselsstraff. Vilkåret er at den som skal gjennomføre en subsidiær fengselsstraff fastsatt ved dom, forelegg eller forenklet forelegg, samtykker til bøteteneste, og at vedkommende i gjennomføringstiden har bosted og opphold i Norge. Myndigheten til å beslutte bøteteneste ligger til kriminalomsorgen. Nærmere regler er gitt i forskrift 22. februar 2002 nr. 183 om straffegjennomføring kapittel 8.

Dagens ordning og regler ble grundig utredet, vurdert og begrunnet i forbindelse med vedtakelsen av ny straffelov i 2005. En enstemmig justiskomite stilte seg bak de reglene vi har i dag. I forarbeidene til de nåværende reglene ble det også lagt til grunn at «EMK synes ikke å være til hinder for at påtalemyndigheten, som i dag, ilegger subsidiær fengselsstraff når det skjer i form av et forelegg som er avhengig av siktedes vedtakelse», se Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) punkt 23.5.6 side 314. Jeg nevner likevel at

det har blitt stilt spørsmål ved om dagens regler om hvilken myndighet som beslutter selve fullbyrdingen av slik fengselsstraff, fullt ut er i samsvar med EMK. Det vil si om fullbyrding av subsidær fengselsstraff på grunnlag av et vedtatt forelegg, må besluttet av domstolene dersom den botlagte mangler betalingsevne.

Jeg er opptatt av å følge med på om lovgivningen vår virker slik den er ment å virke ut fra lovgivers intensjon, herunder om begrunnelsen for reglene vi har, står seg over tid. Blant annet vil det være naturlig å se hen til den videre utviklingen på området, nå som feilpraktiseringen er korrigert. Det er også avgjørende at både regler og praksis er forenlig med kravene som utledes fra blant annet EMK og Grunnloven. Etter mitt syn er likevel det viktigste nå at det er iverksatt tiltak for å reparere den feilpraktiseringen som er avdekket, og at vi unngår at slike feil gjentas.

Om det er aktuelt å gjøre justeringer, må vurderes ut fra hvilke behov som gjør seg gjeldende og hvilket tidspunkt som vil være riktig. Eventuelle endringer mener jeg bør vurderes som ledd i et grundig lovarbeid, hvor ulike problemstillinger kan ses i sammenheng. Jeg mener derfor at det ikke er riktig å vurdere alternative modeller nå.

Når det gjelder forslaget om *kartlegging og oppfølging* av den mangelfulle praksisen i saker om bøtesoning, vil jeg bemerke at jeg er enig med representantene i at det er svært alvorlig at det har skjedd feil i regelanvendelsen i straffesaker, særlig i et så stort omfang som i denne saken. Jeg er derfor fornøyd med at riksadvokaten iverksatte tiltak så snart feilpraktiseringen ble avdekket, blant annet ved å pålegge alle landets statsadvokatembeter og politimestre å iverksette nødvendige strakstiltak. Statsadvokatene ble videre bedt om å undersøke og redegjøre for både hvor lenge eventuell mangelfull praksis har gjort seg gjeldende i de ulike politidistriktene, samt hvor mange botlagte personer som har blitt innkalt til soning av subsidær fengselsstraff i perioden 1. oktober 2015 til 20. oktober 2022.

Riksadvokaten har videre besluttet at påtalemyndigheten skal kontakte alle botlagte personer som det antas at er berørt av feilen og orientere disse om situasjonen samt hvilke rettigheter de har. Riksadvokaten har utarbeidet et utkast til orienterende brev til berørte personer, som vil bli sendt til politidistriktene via statsadvokatembetene.

Etter riksadvokatens syn er det ikke noe klart rettslig grunnlag for at påtalemyndigheten på eget initiativ kan fremme krav om erstatning overfor Statens sivilrettsforvalning på vegne av berørte personer. Derfor er ikke en slik fremgangsmåte valgt. Videre er det informert om at riksadvokaten legger til grunn at det vil være nødvendig med medvirkning fra den berørte personen for å muliggjøre en forsvarlig saksbehandling. Den berørte personen bør ha uttalt seg om hvilke konsekvenser, økonomiske og ikke-økonomiske, som feilen eventuelt har medført. Det vil videre være behov for praktiske opplysninger i saken, for eksempel om kommunikasjonen kan skje gjennom fullmektig og hvilket kontonummer en eventuell utbetaling skal skje til.

Riksadvokaten har avgrenset tiltaket til personer som er berørt av feilen etter lovendringen 1. oktober 2015, da det forut for lovendringen ikke var et vilkår for fullbyrding av den subsidiære fengselsstraffen overfor en botlagt som manglet betalingsevne, at «allmenne hensyn» tilsa det. Riksadvokaten har imidlertid understreket at alle botlagte personer som er berørt av feilen, vil ha anledning til å fremme krav om erstatning. Opplysninger om muligheten til å kreve erstatning vil bli offentliggjort på Riksadvokatembetets nettsider, og det vil bli tatt initiativ til at opplysningene også offentliggjøres på politiets og kriminalomsorgens nettsider.

Riksadvokaten har forsikret meg om at Riksadvokatembetet gjennom godt samarbeid med kriminalomsorgen og Politidirektoratet vil påse at oppfølgingen av berørte personer gjøres med den samvittighet og prioritet som situasjonen påkaller.

Avhengig av hvor mange enkeltpersoner som velger å fremme krav om erstatning eller oppreisning, vil bøtesoningssakene også kunne komme til å kreve betydelige ressurser ved Statens sivilrettsforvaltning. Jeg vil se til at også Statens sivilrettsforvaltning følger opp og prioriterer disse sakene i tilstrekkelig grad.

Jeg viser for øvrig til mine svar på spørsmål nr. 207 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik og nr. 218 fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund i oktober i fjor, samt til svar på spørsmål nr. 801 fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland i begynnelsen av januar i år.

Med hilsen

Emilie Mehl

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur